

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

KASVATUSTIETEIDEN
LAITOS

26.5.2025

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Tutkimuksen nimi ja rekisterinpitäjä

SchoolTrace – Lasten tilat ja suhteet koulunaloituksessa ja alkuopetuksessa
Rekisterinpitäjä: Jyväskylän yliopisto

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Lastasi pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan lasten koulunaloitusta ja alkuopetusvuosia. Kiinnostuksena on tutkia kouluun siirtymän ja koulun aloituksen tilannetta, jossa luokan toimintakulttuuri ja sosiaalinen tila alkaa rakentua. Osalla lapsista on myös yhteistä historiaa varhaiskasvatusvuosilta ja esiopetuksesta, ja tämä otetaan myös tutkimukseen mukaan. Tutkimuksessa hyödynnetään Jyväskylän yliopistolla varhaiskasvatuksen siirtymistä kerättyjä aineistoja (Polku-hankepilotti 2016, TRACARE 2017-2018 sekä Trace in ECEC -hanke 2019-2024, Suomen Akatemian rahoitus).

Tässä tutkimuksessa tarkastelemme eskarilaisuuden muuttumista koululaisuudeksi, lasten toimintaa, vertaissuhteita ja muuttuvia tiloja ja toimintaympäristöjä, joihin sisältyy myös opettajan toimintaa. Lisäksi tarkastellaan lasten aikaisempien siirtymien yhteyttä koulusiirtymän rakentumiseen aikaisemman, päiväkodeissa ja esiopetuksessa kerätyn aineiston pohjalta.

Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja siihen osallistumista. Tietosuojailmoituksessa on kerrottu henkilötietojen käsittelystä.

Lastasi pyydetään tutkimukseen, koska hän on koulussa, jossa on jo seurattu lapsia esiopetuksessa. Tutkimus toteutetaan kaikkiaan viidessä koulussa, jossa seurataan koulun arkea ja iltapäivätoimintaan osallistuvia (arviolta noin 350 lasta). Aikaisempi aineistokeruu on sisältänyt noin 15 päiväkodin/esiopetusryhmän seuraamisen.

Vapaaehtoisuus

Tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Voit milloin tahansa kieltää lapsesi osallistumisen tutkimukseen tai keskeyttää osallistumisen. Kieltäytymisestä tai keskeyttämisestä ei aiheudu sinulle tai lapsellesi kielteisiä seuraamuksia.

Tutkimuksen kulku

SchoolTrace -tutkimuksessa aineistoa kerätään seuraamalla erityisesti syksyllä 2025 koulun aloittavia lapsia. Tutkimuksessa havainnoidaan ja videoidaan lasten koulupäiviä ja iltapäivätoimintaa, jotka sisältävät erilaisia toimintatilanteita sekä vuorovaikutusta aikuisten ja lasten kanssa. Aineistoa kerätään 1. luokan ensimmäisinä päivinä (noin 7-10 päivää alkusyksystä). Mikäli jatkorahoitus varmistuu, aineistoa pyritään keräämään myös 1. lukuvuoden lopulla (noin 5-10 päivää) sekä 2. luokan aikana. Havainnointi ja videointipäiviä on kaikkiaan max. 20 lukuvuoden aikana. Havainnointi toteutetaan läpi koulupäivän ja koulun iltapäivätoiminnassa. Lisäksi valikoituja tilanteita videoidaan, kuten opettajan ohjaamia toimintahetkiä ja vapaata toimintaa, sen mukaisesti ovatko tilanteessa olijat antaneet videointiin suostumuksen. Myös lasten hyväksyntää videoinnille ja havainnointiin tarkkaillaan tilanteessa.

Lapsilta itseltään tiedustellaan kiinnostusta osallistua yksilö- ja ryhmähaastatteluihin ja omien kokemusten kertomiseen muun muassa vertaissuhteista, esiopetuksen ja koulun erosta, koululaisuudesta ja koulusta. Heille esitetään myös mahdollisuus koululeikkiin, joka videoidaan. Haastattelut toteutetaan joko koulupäivän tai iltapäivätoiminnan aikana. Haastattelutilanteissa saatetaan käyttää tukena valokuvia ja videoita, joita on kerätty koulupäivän aikana. Lapset voivat osallistua haastatteluihin, jos heidän huoltajansa on antanut siihen suostumuksensa.

Tutkimuksessa kutsutaan haastatteluun myös luokan opettaja ja mahdollisesti muita opettajia, sijaisia, tai muuta henkilökuntaa (mm. iltapäivätoiminnasta), jotka ovat lasten arjessa läsnä. Haastatteluihin kutsutaan myös 1. luokan oppilaiden huoltajia (5-10 haastateltavaa). Tarkoitus on kartoittaa lasten aikaisempia suhteita ja eskarilaisuuden heijastumista koulunaloitukseen sekä alkuopetuksen toimintakulttuuriin ja koululaisuuden rakentumista alkuopetusvuosien aikana.

Tutkimuksen asetelmaan liittyy myös se, että osaa lapsista on seurattu jo varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Tähän aineiston käyttöön pyydetään erillinen suostumus.

Tutkimuksesta mahdollisesti aiheutuvat riskit, haitat ja epämukavuudet

Tutkimukseen osallistumiseen ei liity mitään merkittäviä riskejä tai haittoja. Lasten kanssa neuvotellaan aineistonkeruuseen liittyvistä tapahtumista tilanteisesti. Jos suostumuksestasi huolimatta vaikuttaa siltä, että lapsi ei halua, että häntä havainnoidaan tai videoidaan, tai hän ei halua osallistua haastatteluun, tätä toivetta kunnioitetaan. Tutkimuksen hyödyt tulevat esille tutkimustulosten kautta: tutkimuksessa tuotetaan tietoa lasten alkuopetuksen toimintakulttuurin, suhteiden ja tilan rakentumisesta ja aikaisempien kokemusten ja suhteiden heijastumisesta koulun aloitukseen ja siten myös tuottaa tietoa siitä, miten tukea erilaisia lapsia tässä tilanteessa.

Tutkimuksen kustannukset ja rahoitus

Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota, matka- tai muita kulukorvauksia. Tutkimukseen osallistumisesta ei aiheudu sinulle kustannuksia. Tutkimus rahoitetaan

akateemisella tutkimusrahoituksella sekä Jyväskylän yliopiston Kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnan tuella.

Tutkimustuloksista tiedottaminen ja tutkimustulokset

Tutkimuksesta valmistuu tieteellisiä julkaisuja, opinnäytetöitä, kongressi- ja seminaariesityksiä sekä suurelle yleisölle suunnattuja kirjoituksia ja esityksiä. Lisäksi tutkimusta hyödynnetään opetuksessa ja varhaiskasvatuksen ja esi- ja alkuopetuksen kehittämistyössä. Tutkimuksen tuloksista tiedotetaan Jyväskylän yliopiston verkkosivuilla <https://www.jyu.fi/fi/hankkeet/schooltrace-lasten-tilat-ja-suhteet-koulunaloituksessa> sekä varhaiskasvatuksen siirtymiin liittyvällä blogialustalla <https://siirtymapoluilla.liquidblox.com/>.

Ulkopuoliset eivät pysty tunnistamaan tutkittavia tutkimustuloksista tai julkaisuista.

Tutkittavien vakuutusturva

Yleisesti tutkittaville tiedoksi, että Jyväskylän yliopiston henkilökunta ja toiminta on vakuutettu.

Lisätietojen antajan yhteystiedot

Tutkimuksen vastuullinen johtaja:

Varhaiskasvatustieteen professori Niina Rutanen, puh 040 8054654 niina.a.rutanen@jyu.fi,
Kasvatustieteiden laitos, Alvar Aallonkatu 9, 40014 Jyväskylän yliopisto.